

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม

อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2532

Farmer's Attitude toward KHOKKATHIAM Irrigation

Amphur MUANG Changwat LOPBURI in 1989.

โดย

นางสาวสายใจ ศรีบุญยืน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานักศึกษาระดับ

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 22 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2533

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 22 / ส.ค. / 33

(อาจารย์เสาวกมล เลือดกาญจนะ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 22 / ส.ค. / 33

(อาจารย์เสาวรีย์ ทะโพทอง)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] 22 / ส.ค. / 33

(อาจารย์สนอง นิลเพชร)

หัวหน้าภาควิชา

[Signature] 22 / ส.ค. / 33

(อาจารย์แสนนิต หงษ์ทรงเกียรติ)

13789

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2532

Farmer's Attitude toward KHOKKATHIAM Irrigation
Amphur MUANG Changwat LOPBURI in 1989.

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2533

๙๖๕๗๓

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 96321

วันเดือนปี 2 JUN 2009

๑๕๓๓

การที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ทักษะคิดของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโลกกระเทียม
อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2532

โดย : นางสาวสายใจ ศรีบุญยืน

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษานาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ศึกษานาการเกษตร

ประธานกรรมการ วิทยานิพนธ์ : .....

(อาจารย์เสาวคนธ์ เลือคกาญณะ)

๑๑ / ๑๑.๑ / ๓๓

ชลประทานเป็นระบบการให้น้ำระบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเกษตร เมื่อก่อนนั้นยังไม่มีชลประทาน การเกษตรต่าง ๆ ต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนผลผลิตที่ได้รับต่ำ คอมนาได้จัดตั้งชลประทานขึ้นจึงสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่ทำการเกษตรได้เพิ่มขึ้นมีก ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากข้าวสามารถปลูกพื้นที่ว่างเปล่า ละปัญหาดินเสื่อมเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลให้ เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทราบถึงทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชล-
ประทานโลกกระเทียม เพื่อว่าเกษตรกรมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรต่อการส่งน้ำของ
โครงการชลประทานโลกกระเทียม ความรู้สึกและความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเจ้าหน้าที่
ชลประทานเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกรทำงานของเจ้าหน้าที่ชลประทาน
ให้สอดคล้องกับความต้งการของเกษตรกรต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple Random Sampling) ประชากรในปี พ.ศ. 2532 มีทั้งหมด 974 ราย เลือกสุ่ม
ตัวอย่างมาร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ได้จำนวนร้อยละ 97 ราย มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
และค่าเฉลี่ย

จากผลการศึกษาสรุบได้ว่า การส่งน้ำของโครงการชลประทานโลกกระเทียมส่งน้ำ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ในปริมาณที่พอกับความต้องการของเกษตรกร โดยเกษตรกรต้องการระบบการส่งน้ำแบบหมุนเวียน การส่งน้ำครั้งที่ 2 ของโครงการชลประทานโคกกระเทียมส่งน้ำได้พอเหมาะกับฤดูกาล แต่ปริมาณน้ำที่ส่งนั้นน้อยเกินไป ลักษณะของคลองส่งน้ำเกษตรกรต้องการให้มีการคาดคลองส่งน้ำ เพราะทำให้ส่งน้ำได้ถึงแปลงนาและเกิดการสูญเสียเล็กน้อย ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ชลประทาน เจ้าหน้าที่ชลประทานจัดสรรน้ำให้เกษตรกรได้เท่ากัน และเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1-3 ครั้ง เกษตรกรต้องการให้มีการอบรมเรื่องการใช้น้ำพร้อมมีเอกสารคำแนะนำต่าง ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิม ถ้ากรมชลประทานมีการเก็บค่าน้ำเกษตรกรยินดีจ่ายให้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมาชิกส่วนใหญ่ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการส่งน้ำชลประทาน ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากเกษตรกรขาดความร่วมมือในการใช้น้ำ จึงเกิดการแย่งน้ำกันขึ้นในพื้นที่ทำการเกษตร โดยที่เกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำจะกักเก็บน้ำไว้ไม่ยอมปล่อยน้ำให้เกษตรกรอื่น ๆ ทำให้เกษตรกรที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำได้รับปริมาณน้ำน้อยไม่เพียงพอต่อการทำนา ผลผลิตที่ได้รับจึงน้อยลงไปด้วยและเกษตรกรบางรายไม่สามารถทำนาปรังได้

สำหรับข้อเสนอในการศึกษาครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ชลประทานควรมีการจับรวบที่ดินในเขตโครงการชลประทาน เพื่อรวบรวมพื้นที่เพาะปลูกให้สม่ำเสมอ ควรมีการคาดคลองส่งน้ำให้ทุกสายเพื่อสะดวกในการส่งน้ำ เจ้าหน้าที่ชลประทานควรออกไปเยี่ยมและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ จัดระบบส่งน้ำเป็นแบบหมุนเวียน เพิ่มปริมาณการส่งน้ำในฤดูแล้งให้มากขึ้นกว่าเดิม ส่งเสริมแนะนำให้เกษตรกรจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นในเขตส่งน้ำ แนะนำให้เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวที่มีอายุสั้นและต้องการน้ำน้อย เจ้าหน้าที่ชลประทานควรมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือจาก อาจารย์เสาวคนธ์ เลือตกกาญจนะ ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่ไค้กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งอาจารย์เสาววีย์ ตะโพนทอง และ อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและกรรมการปัญหาพิเศษ ไค้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมและให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไข เพื่อให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คุณสุภัทร กาญจนารมย์ นายช่างหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม คุณอรรถพร เทียงแท้ หัวหน้าจักษุรน้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม คุณสุเทพ ศรีทอง หน่วยเกษตรชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ คุณลือศักดิ์ ศรีบุญเป็น งานเกษตรชลประทานสำนักงานชลประทานที่ 8 ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการติดต่อประสานงาน และข้าพเจ้าขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือข้าพเจ้าซึ่งมีไค้กล่าวนาม ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ที่สำคัญที่สุด คือ บิดา มารดา ของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษามากมาย

สายใจ ศรีบุญเย็น

มีนาคม 2533

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(3)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
วิธีการศึกษา	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
บทที่ 3 สภาพโดยทั่วไปของโครงการชลประทานโคกกระเทียม	11
ความเป็นมา	11
สภาพทั่วไป	11
ประชากรและสภาพทางเศรษฐกิจ	12
ที่ตั้งและอาณาเขต	12
การแบ่งงาน	13
หน้าที่ของโครงการชลประทานโคกกระเทียม	13
บทที่ 4 ผลการศึกษา	17
ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	17
ขนาดและการกระจายขนาดครอบครัว	17
ระดับรายได้ของเกษตรกร	20
ระดับรายจ่ายของเกษตรกร	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขนาดกา รือครองที่ดิน	23
ผลผลิตของข้าวเปลือก	25
เครื่องมือทุ่นแรงที่ใช้ในการทำนา	26
ตอนที่ 2 ทศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม	27
ความคิดเห็นของ เกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ชลประทาน	30
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน	31
สาเหตุของการ เกิดปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน	33
ข้อเสนอแนะของ เกษตรกร	34
บทที่ 5 สรุปและขอเสนอแนะ	35
สรุปผลการศึกษา	35
ขอเสนอแนะ	37
เอกสารอ้างอิง	38
ภาคผนวก	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำแนกตามเพศของเกษตรกร	18
2	จำแนกตามอายุของเกษตรกร	18
3	จำแนกตามระดับการศึกษา	19
4	จำแนกจำนวนสมาชิกของเกษตรกร	19
5	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำนา	19
6	จำนวนแรงงานที่จ้างในการทำนา	20
7	ระดับรายได้ของเกษตรกร	21
8	ระดับรายจ่ายของเกษตรกร	22
9	แหล่งเงินกู้	22
10	สภาพการทำนา	23
11	ขนาดการถือครองที่ดิน	24
12	ผลผลิตข้าวเปลือก	25
13	ผลผลิตข้าวนาปี	26
14	ผลผลิตข้าวนาปรัง	26
15	ประเภทของเครื่องมือทุ่นแรง	27
16	ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม	28
17	ความต้องการระบบการส่งน้ำชลประทาน	28
18	ความคิดเห็นต่อการส่งน้ำในการทำนาครั้งที่ 2	29
19	ความคิดเห็นต่อปริมาณการส่งน้ำครั้งที่ 2	29
20	ความคิดเห็นต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คากคลอง	29
21	ความคิดเห็นต่อการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน	30
22	จำนวนครั้งที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกแนะนำใน 1 สัปดาห์	31
23	การได้รับเอกสารคำแนะนำการใช้น้ำชลประทาน	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ความคิดเห็น เกี่ยวกับการเก็บค่าน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน	31
25	ปัญหาหรืออุปสรรคในการนำน้ำไปใช้	32
26	ปัญหาจากน้ำท่วม	32
27	ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมหรือซากเคลนน้ำ	33
28	ปัญหาจากการซากเคลนน้ำ	33
29	สาเหตุของการไม่ร่วมมือกันในการใช้น้ำชลประทาน	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่โครงการชลประทานโคกกระเทียม	15
2	แผนที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
 คำนการเกษตร แต่การเกษตรต่าง ๆ ต้องอาศัยน้ำเป็นปัจจัยสำคัญการเกษตรจะได้ผลผลิตมาก
 น้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำที่ได้รับว่าเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ ตามธรรมชาติแล้วน้ำจะมีความอุดมสมบูรณ์ในช่วงฤดูฝน การเกษตรจึงต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว
 เพราะยังไม่มีระบบชลประทานเข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งในบางปีฝนก็มาก บางปีฝนก็น้อย ต่อมา
 ก็ได้มีการชลประทานเกิดขึ้น แต่ก็ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรและการชลประทานก็มีเพียงบางท้องที่
 เท่านั้น ซึ่งทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน เพราะปริมาณน้ำที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการ
 ประกอบกับบางปีก็มีฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วม เพราะยังไม่มีระบบระบายน้ำ บางปีก็ฝนแล้ง
 ไม่มีน้ำทำการเกษตร ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้เกิดขึ้นกับพื้นที่ทั่ว ๆ ไป และในเขตท้องที่ อำเภอ
 เมือง จังหวัดลพบุรี ก็ประสบกับปัญหาได้ด้วยเหมือนกัน

ปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมชลประทานหาทางช่วยเหลือเกษตรกร
 โดยกรมชลประทานได้พิจารณาจากความเหมาะสมแล้ว จึงได้สร้างโครงการชลประทานประเภท
 เขื่อนฝายขึ้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ให้ชื่อว่าโครงการโคก-
 กระเทียม ตั้งห่างจากตัวเมืองลพบุรี - บ้านหมี่ เป็นระยะทาง 12 กิโลเมตร มีพื้นที่รับฝักขอบ
 ของโครงการทั้งหมด 228,300 ไร่ เป็นพื้นที่ชลประทาน 205,470 ไร่ (พื้นที่ทำการเกษตร)
 ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา รวม 3 จังหวัด อาณาเขต
 ความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม จากแผนที่โครงการ เลขที่ 62231
 ตั้งอยู่ระหว่างพิกัดทางราบ 100 องศา 30 ลิบดา 59 พิลิบดา ถึง 100 องศา 45 พิลิบดา ทาง
 ค้าง 140 องศา 30 ลิบดา ถึง 14 องศา 55 ลิบดา 51 พิลิบดา เป็นโครงการหนึ่งของโครงการ
 เจ้าพระยาให้ผู้คนบนพื้นที่ส่งน้ำจะอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีเขื่อนเจ้าพระยาทำหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เก็บรักษาระดับน้ำและทน้ำให้สูงขึ้นเพียงพอกับระดับที่จะส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำสายใหญ่ (คลองอนุศาสนนันท์) ที่ประตูระบายน้ำมโนรมย์ ผ่านประตูระบายน้ำช่องแค ซึ่งถึงกับประตูระบายน้ำโลกกระเทียมที่กิโลเมตร 86 + 107 ระบายน้ำได้เต็มที่ 157.670 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที มีคลองส่งน้ำสายย่อยต่าง ๆ จำนวน 23 สาย มีความยาวรวม 216.262 กิโลเมตร เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในเขตความรับผิดชอบเป็นการช่วยเหลือเสริมน้ำฝนตก และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง และช่วยเหลือพื้นที่ทำนาในฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังมีระบบระบายน้ำโดยมีแนวคลองระบายสายต่าง ๆ จำนวน 22 สาย เพื่อระบายน้ำที่เหลือออกจากพื้นที่เพาะปลูกลงสู่แม่น้ำและคลองสายต่าง ๆ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในฤดูน้ำหลากและยังสามารถเก็บน้ำไว้สำหรับอุปโภคและบริโภคในฤดูแล้งอีกด้วย ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่ทำการเพาะปลูกได้อีก มีการปลูกพืชหลายชนิดนอกเหนือจากข้าว มีการปลูกพืชไร่ และมีการทำนาปีละ 2 ครั้ง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดปัญหาการว่างงาน ลดพื้นที่ว่างเปล่า ลดปัญหาดินเสื่อม ทำให้เกษตรกรมีการปลูกพืชหลายชนิดไว้รับประทาน ทำให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น และส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย (โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม, 2530 : 2-3)

หลังจากที่กรมชลประทานได้มีการปรับปรุงระบบการชลประทานต่าง ๆ แล้ว แต่เกษตรกรก็ไม่สามารถทำการเพาะปลูกให้ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะเกษตรกรมีความรู้เรื่องระบบการชลประทานน้อย อีกทั้ง มีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย เช่น น้ำเข้าไม่ถึงที่นาไม่รู้จักวิธีการปรับระดับน้ำในแปลงนา และวิธีการใช้น้ำชลประทาน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการทำนาครั้งที่ 2 ปัญหาแย่งน้ำกัน และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย

จากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการส่งน้ำชลประทานที่ผ่านมา ทำให้ทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการส่งน้ำชลประทานในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อศึกษาทัศนคติของ เกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทานในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง รายได้ รายจ่าย ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

2. ทำให้ทราบถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม

3. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนาในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยการทำสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรทั้งหมดของปี 2532 มีจำนวน 974 ราย โดยสุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 10 ได้จำนวนประชากร 97 ราย โดยจะใช้ความรู้สึกและความคิดเห็นเป็นตัววัดทัศนคติ

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทาน ซึ่งแสดงออกในรูปของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร แต่ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำนาในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

เขตชลประทาน หมายถึง เขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา หมายถึง หน่วยงานและสิ่งก่อสร้างที่จัดทำขึ้นใช้ในการเพาะปลูก และระบายน้ำที่เหลือใช้หรือไม่ต้องการออกไป เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อพืชที่ปลูก ตลอดจนมีการซ่อมแซมและบำรุงรักษาทางน้ำชลประทานและอาคารชลประทานต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีอยู่ตลอดเวลา

คลองส่งน้ำ หมายถึง ร่องน้ำขนาดใหญ่ซึ่งขุดไว้เพื่อการชลประทาน เพื่อการประปา เพื่อการอุตสาหกรรม การคมนาคมทางน้ำ ที่ได้แก่ คลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำ

คลองส่งน้ำสายใหญ่ หมายถึง คลองที่รับน้ำจากลำน้ำเหนือห้วงงานไปสู่เขตที่ส่งน้ำชลประทานตอนที่ยังไม่ถึงเขตโครงการชลประทาน อาจเรียกว่า Diversion Canal ก็ได้แต่ตอนที่อยู่ในเขตโครงการชลประทาน เรียกว่า Main canal โดยปกติแล้วคลองส่งน้ำสายใหญ่จะมีแนวทางคลองเกินตามบริเวณพื้นที่ มีระดับสูงสุดในเขตชลประทานนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งน้ำเข้าคลองซอยโดยอาศัยแรงดึงดูดของโลกให้น้ำไหลได้เอง เพราะตามปกติไม่นิยมใช้คลองสายใหญ่ แจกจ่ายน้ำ ให้แก่พื้นที่ข้างเคียงที่คลองสายใหญ่ผ่าน เพราะทำการควบคุมระดับน้ำในคลองสายใหญ่ได้พอดี

คลองซอย หมายถึง คลองส่งน้ำที่แยกออกจากคลองส่งน้ำสายใหญ่ นำน้ำชลประทานไปจ่ายให้แก่พื้นที่ข้างเคียง ที่คลองซอยนั้นควบคุมอยู่แล้วเป็นส่วน ๆ ไป

เขตกอง หมายถึง เขตที่ดินที่ตั้งสงวนไว้ หรือจัดซื้อไว้เพื่อการก่อสร้างและบำรุงรักษาคันคลองและลำคลอง

อุโมงค์ หมายถึง คลองส่งน้ำขนาดเล็กที่แยกออกจากคลองซอยหรือคลองแยกซอยออกไปสู่พื้นที่ห่างไกลจากคลองซอยนั้น

คลองกาบ หมายถึง คลองส่งน้ำชลประทานที่ภายในตัวคลองคากด้วยคอนกรีต เพื่อให้ให้น้ำไหลได้สะดวก และป้องกันน้ำรั่วซึม

คันกันคลอง หมายถึง อาคารชลประทานชนิดหนึ่งที่สูงขึ้นเพื่อป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูก ส่วนใหญ่ทำด้วยหิน

วิธีการศึกษา

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเกษตรกรที่ทำนาในเขตโครงการ
 สันน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random
 Sampling) โดยประชากรในปี พ.ศ. 2532 มีทั้งหมด 974 ราย เลือกสุ่มมาเป็นตัวอย่าง
 ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ได้จำนวนตัวอย่าง 97 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้าน
 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทิศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทาน ปัญหาและ
 อุปสรรคในการส่งน้ำชลประทานในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในเขตโครงการชลประทาน
 โลกกระเทียม

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการติดต่อกับหน่วยงานราชการ คือ สำนักงาน
 ชลประทานที่ 8 และจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ของโครงการชลประทานโคก-
 กระเทียม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกร มาวิเคราะห์หาค่าสถิติดังนี้

$$3.1 \text{ หาค่าร้อยละ } \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$3.2 \text{ การหาค่าเฉลี่ย } (\bar{x}) = \frac{\sum x_i}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

i = 1, 2, 3, ... n

x_i = ค่าของตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามเปิด และคำถามปิด โดยแบ่งข้อมูลสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
- ตอนที่ 2 ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม
- ตอนที่ 3 ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

โสภา และ อรทัย (2518) ได้อธิบายคำว่าทัศนคติ หมายถึง ระบบที่ต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงส่วนของการรับรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ พฤติกรรมส่วนการรับรู้นี้จะประกอบด้วยความเชื่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งของหรือความคิดเห็นต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่าทัศนคติครอบคลุมกับกาประเมินค่า หรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ ทัศนคติเป็นกรรวบรวมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดความคิดเห็นและความจริง ซึ่งได้แก่ ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกซึ่งเรา เรียกเป็นกรประเมินค่าทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกันและบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้น ความรู้ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่ง

โสภา (2521) ได้ให้แนวความคิดของทัศนคติไว้ดังนี้ 1. ทัศนคติจะถูกสร้างขึ้นหรือเกิดจากการเรียนรู้โดยอาศัยความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ บุคคลกับหมู่คณะและเหตุการณ์ต่าง ๆ 2. ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของหนึ่งกับอีกสิ่งของหนึ่ง ทัศนคติจะถูกสร้างขึ้นหรือเรียนรู้จากความสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่ การเลียนแบบเกี่ยวพันกันในคนแต่ละคนในกลุ่ม ในสถาบันต่าง ๆ 3. ทัศนคติอาจเกิดขึ้นนานหรือไม่นานก็ได้ ทัศนคติเป็นส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ภายใต้สภาวะหนึ่งของสิ่งมีชีวิตนั้น 4. การอ้างอิงของทัศนคติซึ่งรวมอยู่ในพวกใดพวกหนึ่ง การอ้างอิงนี้หมายถึง ส่วนประกอบเดียวหรือหลาย ๆ อย่างที่รวมกันเข้าเป็นเรื่องราวใดเรื่องหนึ่ง

สุรีย์ (2523) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกว่า การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก หรือเรียกว่า การชลประทาน นั้นจำเป็นจะต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ หลายด้านที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ 1. การทคน้ำ ได้แก่ การสร้างเขื่อนหรือฝายขวางกั้นทางน้ำ เพื่อยกกระตบน้ำของทางเหนือน้ำ ให้สูงจนถึงพื้นที่ระดับการเพาะปลูก 2. การส่งน้ำ ได้แก่ การขุดคลอง ุดน้ำ หรือการวางท่อ การส่งน้ำ นำน้ำจากที่สูงไปสู่พื้นที่เพาะปลูกที่ต่ำกว่า และกระจายน้ำส่ง ไปให้ทั่วถึงแปลงของกรปลูกพืช 3. การเก็บกักน้ำ เช่น การทำนบเก็บกักน้ำไว้ในอ่างเก็บน้ำ หรือในพื้นทีเพาะปลูก 4. การระบายน้ำได้แก่ การขุดคลองหรือระบาย เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อกรศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยู่ได้เห็นว่าใบเซปรีเยชันด้านการค้าไม่ว่ากรณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกในเมื่อน้ำมากเกินไป หรือต้องการให้พื้นดินแห้ง เพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยว และการขนย้ายผลผลิตออกจากฟาร์มเพาะปลูก 5. การป้องกันอุทกภัยหรือป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจากที่ทำนา ไปยังที่ทำสวนหรือทำไร่ ซึ่งอาจใช้วิธีทำคันกันน้ำและมีเครื่องสูบน้ำ หรือท่อระบายน้ำ

สุชา (2524) ได้ให้ความหมายทัศนคติโดยทั่วไป ว่าเป็นความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อตัวบุคคล วัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกหรือท่าทีนี้จะ เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ซึ่งสุชา (2524) ได้อ้างถึงบุคคลต่าง ๆ ดังนี้ Oveon ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ระบับของจิตใจหรือสมองในลักษณะพร้อมที่กำหนดแนวทางในการตอบสนองบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วน Campbell ให้ความหมายว่าเป็นท่าทีหรือทัศนคติทางสังคมของบุคคลคือ ความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตอบสนองในลักษณะที่เหมือนกันในอาการที่เหมือนกันในอาการที่แน่นอน ยืนนาน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงต่อ การกระตุ้นทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง และ Gillford ก็ได้ให้ความหมายว่าทัศนคติเป็นอารมณ์หรือความรู้สึกที่บุคคลตอบสนองต่อวัตถุหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในทิศทางที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. **Cognition component** เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้หรือความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือความเชื่อว่าเป็นสิ่งใดก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้สึกก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นในทางตรงกันข้ามหากมีความรู้สึกมาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติไปในทิศทางตรงกันข้าม 2. **action tendency component** เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลคือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่ออย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้และความรู้สึกที่เขา มีอยู่เกี่ยวกับวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั้น ๆ นั่นเอง 3. **feeling component** เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคลซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย นั่นคือ หากบุคคลมีความรู้สึกรักหรือชอบพอใจแก่บุคคลใดหรือสิ่งใดก็จะทำให้ทัศนคติต่อบุคคลหรือสิ่งนั้นไปในทางตรงกันข้าม

ศักดิ์ชัย (2524) ได้ศึกษาวิธีการวัดทัศนคติ ซึ่งส่วนมากกระทำกันได้ดังนี้ 1.

การออกแบบสอบถาม (Survey interview) โดยอาจเป็นคำถามประเภทให้เลือกตอบ

โดยกำหนดคำตอบไว้ให้ชัดเจนแล้ว เช่น "ใช่" "ไม่ใช่" "ไม่แน่ใจ" หรืออาจใช้คำถามประเภทเลือกคำตอบโดยการ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบได้อย่างอิสระเต็มที่ก็ได้ 2. การแบ่งสเกล (Scaling technique) คือ การใช้ช่วงวัดแบบต่าง ๆ เช่น likert scad แบ่งช่วงการวัดออกตามความคิดเห็น คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3. วิธีการพิเศษ (Special technique) เนื่องจากการวัดทัศนคตินั้น อาจประสบปัญหาข้อจำกัดในแง่ที่ผู้ตอบเพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมตามสภาพการณ์ของสังคม หรือตามปกติวิสัย ตามค่านิยม ตามการยอมรับและการไม่ยอมรับ หรือตามความชอบหรือไม่ชอบ ของคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้นคำตอบที่ได้รับย่อมไม่ใช่ทัศนคติที่แท้จริงของผู้ตอบ จึงมีการเจาะหาวิธีการทางอ้อมเพื่อใช้วัด โดยไม่ต้องกรวัดให้ผู้ตอบทราบว่ากำลังถูกทดสอบอะไรอยู่ โดยอาจใช้วิธีให้บรรยายความรู้สึกและประสบการณ์จากรูปภาพที่นำมาให้ดู เป็นต้น

คำกร (2525) ได้กล่าวว่าการชลประทานตามหลักวิชาการแบ่งได้ 2 ประเภท ใหญ่คือ 1. Gravity Irrigation เป็นชลประทานที่ใช้อิทธิพลแรงดึงดูดของโลกให้เดิน จากที่สูงไปสู่ความธรรมดา โดยเปิดกันทางน้ำตรงที่มีระดับสูง แล้วขุดคลองหรือส่งน้ำให้ไหลไป สู่อำเภอเป็นทางเรียกว่า เหมืองฝายหรือทดน้ำ 2. Lift Irrigation เป็นประเภทการชล ประทานประเภทที่ใช้อิทธิพลอันบังคับน้ำจากที่ต่ำให้ถึงที่พื้นดิน เช่น การชัก การวิดสาด สูบน้ำด้วย แรงคน แรงสัตว์ ทำลั้งฉม ทำลั้งน้ำ และทำลั้งเครื่องยนต์จากแม่น้ำลำคลองชั้นสูง หรือสูบน้ำ จากใต้ดิน น้ำบาดาล ขึ้นมาใช้ในการเพาะปลูก

วิบูลย์ (2526) ได้กล่าวถึงวิธีการให้น้ำแก่พืชว่า วิธีการให้น้ำนั้นมักจะเรียง ตามลักษณะอาการที่ให้น้ำแก่พืช ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1. การให้น้ำแบบ ฉีดฝอย (Spriker Irrigation) 2. การให้น้ำทางผิวดิน (Surface Irrigation) 3. การให้น้ำทางใต้ผิวดิน (Subsurface Irrigation) 4. การให้น้ำแบบหยด (Srip or Trickle Irrigation) และวิบูลย์ได้กล่าวว่า การส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก อาจทำได้หลายวิธีแต่โดยทั่ว ๆ ไปสามารถแบ่งได้ 3 วิธีคือ 1. การส่งน้ำตลอดเวลา (Continuous flow method) 2. การส่งน้ำตามความต้องการของผู้ใช้ (Demand method) 3. การส่งน้ำแบบหมุนเวียน (Rotation method)

เจลิเมสกี (2529) ได้อ้างถึงการวัดทัศนคติของ Thurston ว่าทัศนคติจะวัด โดยตรงไม่ได้ แต่จะต้องวัดในการแสดงออกในรูปของความคิดหรือภาษาพูด เขาจึงใช้ทัศนคติ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากคำตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับแบบข้อความในแบบวัดทัศนคติ **Second Likert** กล่าวไว้ว่า **Likert** ได้สร้างแบบวัดทัศนคติโดยกำหนดข้อความทุกข้อในแบบวัดทัศนคติมีความสำคัญเท่ากันหมด คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนคือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดทัศนคติ **Likert** เห็นว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดก็ย่อมจะมีโอกาสเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นก็จะมาก และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะมาก คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นทัศนคติของผู้ตอบเป็นแบบวัดทัศนคติในแต่ละคน **Nonmally** เห็นว่าการวัดทัศนคติด้วยวิธีที่ตรงที่สุดก็คือ การถามบุคคลที่เราต้องการวัดว่ามีปฏิกริยาอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความต่าง ๆ ในแบบวัดทัศนคติเรื่องไว้ให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของโครงการชลประทานโคกกระเทียม

ความเป็นมา

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม จังหวัดลพบุรี เป็นโครงการประเภทเหมืองฝาย อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเจ้าพระยาใหญ่ตอนบน พื้นที่ส่งน้ำจะอยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีเขื่อนเจ้าพระยาทำหน้าที่เก็บกักน้ำและทดน้ำให้สูงขึ้น เพื่อส่งเข้าคลองส่งน้ำสายใหญ่อนุศาสนนันท์ (คลองขี้หนาท - ป่าสัก) มีความยาว 130 กิโลเมตร เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 856,430 ไร่ สามารถรับน้ำเข้าคลองได้เต็มที่ในอัตรา 210 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที โดยไหลผ่านประตูระบายน้ำในร่ม ประตูระบายช่องแค จนถึงประตูระบายโคกกระเทียมที่กิโลเมตร 86+107 และประตูเวียงร้างเป็นประตูสุดท้ายของคลองส่งน้ำอนุศาสนนันท์ลงไปบรรจบกับแม่น้ำป่าสัก บริเวณเหนือเขื่อนพระรามหก น้ำจำนวนที่เหลือจะส่งไปช่วยคลองระพีพัฒน์อีกทางหนึ่ง เริ่มทำการก่อสร้าง เมื่อ ปี พ.ศ. 2497 และแล้วเสร็จใน ปี พ.ศ. 2501

สภาพทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่อยู่ในเขตจังหวัดลพบุรี ประมาณ 109,992 ไร่ ของพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี ประมาณ 47,777 ไร่ของพื้นที่ และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ 47,701 ไร่ของพื้นที่ ในจังหวัดลพบุรี กับจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่จะมีพื้นที่เป็นที่ราบสูง ส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นจะเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมทั่วไปในฤดูฝนและมีแม่น้ำลพบุรี คลองธรรมชาติต่าง ๆ หลายสายไหลผ่านเป็นจำนวนมาก เกษตรกรจึงแบ่งพื้นที่ทำนาออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาพพื้นที่ตอนบนใกล้คลองส่งน้ำสายใหญ่อนุศาสนนันท์ ซึ่งเป็นที่ราบค่อนข้างสูง จะทำนาค้ำ ส่วนพื้นที่ตอนล่างที่เป็นที่ราบลุ่ม เกษตรกรจะทำนาหว่านเป็นข้าวฟ่างลอย เพราะในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมลึกประมาณ 1-3 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะภูมิอากาศและฝน ส่วนใหญ่จะมีความชื้น แฉงออกเป็น 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน - ธันวาคม ในฤดูฝนมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุด ปี 2522 ปริมาณ 920 มิลลิเมตรต่อปี มีปริมาณน้ำฝนสูงสุด ปี 2529 ปริมาณ 1,830 มิลลิเมตรต่อปี ฝนตกเฉลี่ยประมาณ 1,200 มิลลิเมตรต่อปี ในบางปีจะมีพายุจุกหักเห่าวน ทำให้ฝนตกชุก น้ำป่าจากพื้นที่นอกเขตส่งน้ำทางฝั่งตะวันออกก็จะไหลบ่าลงสู่พื้นที่ในเขตส่งน้ำเป็นเหตุให้เกิดอุทกภัย

ประชากรและสภาพเศรษฐกิจ

มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 800,000 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ ประมาณร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อาชีพรับราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน ร้อยละ 10 และอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป อีกประมาณร้อยละ 10 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชากรประมาณ 14,500 บาท

ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ทำการตั้งอยู่ที่ 3 ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางถนนสายพหลโยธิน ประมาณ 168 กิโลเมตร และมีระยะทางห่างจากจังหวัดลพบุรี ประมาณ 12 กิโลเมตร สามารถเดินทางไปได้ทั้งทางรถยนต์และรถไฟ

อาณาเขตพื้นที่รับผิดชอบของโครงการ ตั้งอยู่ระหว่างพิกัดทางราบ 100 องศา 30 ลิปดา ถึง 100 องศา 45 ลิปดา และทางตั้ง 140 องศา 30 ลิปดา กับ 14 องศา 55 ลิปดา

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาของแคว ตงระยะเยกิโลเมตร 82,500 ของคลองส่งน้ำสายใหญ่อนุศาสนาสมบัติ โดยมีแนวคลองระบาย 1 ซ้าย ชัยนาท - ป่าสัก 3 เป็นเส้นแบ่ง

ทิศใต้ ติดต่อกับโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเวียงร้าง โดยมีแนวคลองระบาย 4 ซ้าย เวียงร้าง แนวคลองระบายใหญ่เวียงร้าง และคลองระบายธรรม-ชาติ บางพระอ เป็นเส้นแบ่ง และที่ตรงกิโลเมตร 119/643

ทิศตะวันออก ตามแนวเขตคันคลองส่งน้ำสายใหญ่อนุศาสนาสมบัติ ฝั่งซ้ายเป็นแนวเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้จากกิโลเมตร 82/500 - 199/643 ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช โดยมีแนวคลอง
ระบายใหญ่ ชัยนาท - ป่าสัก 3 คลองระบาย 1 ซ้าย ชัยนาท -
ป่าสัก 3 (คลองบางตุ้) คลองระบายใหญ่มหาราช 1 และแม่น้ำลพบุรี
เป็นเส้นแบ่งเขต

การแบ่งงาน

การบริหารงานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม แบ่งออกเป็นสายงาน
ต่าง ๆ ออกเป็น 6 สายงาน ดังนี้

- งานบริหารทั่วไป มีหน่วยงานธุรการ หน่วยการเงิน หน่วยพัสดุ
- งานวิศวกรรม มีหน่วยแผนงานและงบประมาณ หน่วยงานออกแบบเบื้องต้น
หน่วยสำรวจ
- งานจัดสรรน้ำ มีหน่วยงานจัดสรรน้ำและสถิติ หน่วยเกษตรชลประทาน
- งานช่างกล มีหน่วยยานพาหนะ หน่วยซ่อมเครื่องมือกล หน่วยสื่อสาร
- งานส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (โคกกระเทียม) มีหน่วยส่งน้ำ หน่วยซ่อมแซม
และบำรุงรักษาหน่วยประตูน้ำ
- งานส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (บ้านแพรก) มีหน่วยธุรการ หน่วยส่งน้ำ
หน่วยซ่อมแซมและบำรุงรักษา

หน้าที่ของโครงการชลประทานโคกกระเทียม

มีหน้าที่ในการจัดสรรน้ำและบำรุงรักษาอาคารชลประทานต่าง ๆ ที่ก่อสร้างขึ้นภายใน
ในเขตพื้นที่ของโครงการ เช่น มีงานส่งน้ำ งานระบายน้ำ และงานบรรเทาอุทกภัย งานพัฒนาระบบ
ระบบส่งน้ำในแปลงนา งานบำรุงรักษาถนนคันคลองส่งน้ำและขนคันกันน้ำ เป็นต้น ครอบคลุม
พื้นที่ทั้งหมดรวม 205,470 ไร่ โดยแบ่งกรรมควบคุมออกเป็นสองงาน ดังนี้

งานส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (คอนโคกกระเทียม + ป่าหวาย) พื้นที่รับผิดชอบ
ส่วนใหญ่ได้แก่ พื้นที่ตอนบนและตอนกลางคันตะวันออกของเขตโครงการฯ ครอบคลุมเนื้อที่บาง
ส่วนของ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี และ จังหวัดสระบุรี ได้แบ่งหน่วยงานส่งน้ำออกเป็น
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับกำกับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

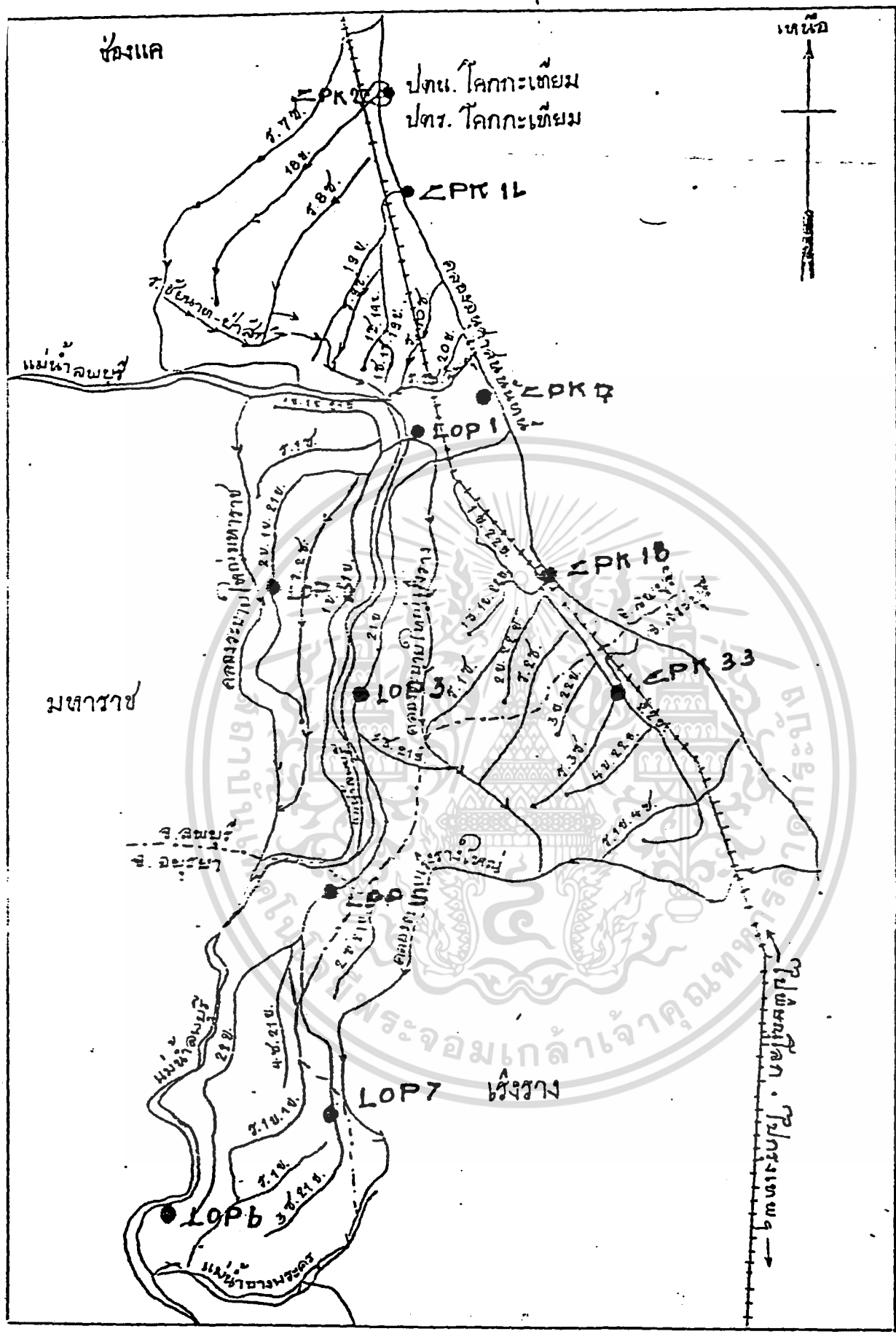
8 โชน คือ โชนที่ 1-8 ทำหน้าที่ส่งน้ำและระบายน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก แบ่งลักษณะพื้นที่เป็น

พื้นที่ทั้งหมด	116,550 ไร่
พื้นที่ชลประทาน	101,330 ไร่
พื้นที่จกฐปที่ดิน	41,070 ไร่
พื้นที่จกฐปที่ดินไม่สมบูรณ์แบบ	17,523 ไร่
พื้นที่ชลประทานที่มีระบบชลส่งน้ำ	42,737 ไร่

งานส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 (คอนบ้านแพรง) มีพื้นที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ ได้แก่ พื้นที่ตอนกลางบ้านตะวันตก และพื้นที่ตอนกลางของโครงการฯ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งงานส่งน้ำออกเป็น 8 โชนคือ

โชนที่ 9-16 ทำหน้าที่ส่งน้ำและระบายน้ำ ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกแบ่งลักษณะพื้นที่เป็น

พื้นที่ทั้งหมด	111,750 ไร่
พื้นที่ชลประทาน	104,140 ไร่
พื้นที่จกฐปที่ดิน	6,500 ไร่
พื้นที่ชลประทานที่มีระบบชลส่งน้ำ	97,640 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการสำรวจสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม จำนวน 97 ราย ได้ผลการสำรวจดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ขนาดและการกระจายของขนาดครอบครัว

เกษตรกรที่อยู่ในเขตโครงการโคกกระเทียมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.86 ส่วนอีกร้อยละ 38.14 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 1) สำหรับอายุของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.02 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด รองลงมาเกษตรกรมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด อายุต่ำสุดของเกษตรกร 21 ปี และอายุสูงสุด 73 ปี อายุเฉลี่ยของเกษตรกร 46 ปี (ตารางที่ 2) เมื่อพิจารณาทางด้านระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 81.44 รองลงมาเกษตรกรไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.22 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับการศึกษาต่ำจึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของกาพัฒนาทางด้านชลประทาน (ตารางที่ 3) เมื่อพิจารณาถึงการกระจายของครอบครัวพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 52.28 รองลงมาเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 2-3 และ 6-7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.62 และพบว่าสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน และสมาชิกสูงสุด 8 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครอบครัวประมาณ 5 คน (ตารางที่ 4) แรงงานที่ใช้ในการทำนาพบว่า แรงงานที่ใช้ทำนาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 72.16 รองลงมาแรงงานที่ใช้ทำนาอยู่ระหว่าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.58 แรงงานที่ใช้ทำนาค่าสุด 1 คน และแรงงานที่ใช้ในการทำนาสูงสุด 6 คน จำนวนแรงงานเฉลี่ยต่อครอบครัวประมาณ 2 คน (ตารางที่ 5) สำหรับแรงงานที่เกษตรกรจ้างในการทำนา ส่วนใหญ่เกษตรกรจ้างแรงงานในการทำนา 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 รองลงมาเกษตรกรจ้างแรงงาน ทำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นท 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.87 แรงงานที่เกษตรกรจ้างในการทำนาต่ำสุด 1 คน และ สูงสุด 20 คน จำนวนแรงงานที่เกษตรกรจ้างทำนา เฉลี่ยต่อครอบครัวประมาณ 8 คน (ตาราง ที่ 6)

ตารางที่ 1 จำแนกเพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ชาย	60	61.86
หญิง	37	38.14
รวม	97	100.00

ตารางที่ 2 จำแนกอายุของเกษตรกร

อายุ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
21 - 30	6	6.19
31 - 40	26	26.80
41 - 50	33	34.02
51 - 60	21	21.65
61 - 70	9	9.28
71 - 80	2	2.06
รวม	97	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 จำแนกตามระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	7	7.22
ป.1 - ป.4	79	81.44
ป.5 - ป.7	6	6.19
ม.ศ.1 - ม.ศ.3	2	2.06
สูงกว่า ม.ศ.3 ขึ้นไป	3	3.09
รวม	97	100.00

ตารางที่ 4 จำแนกจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร

จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
2 - 3	20	20.62
4 - 5	51	52.58
6 - 7	20	20.62
7 - 8	6	6.18
รวม	97	100.00

ตารางที่ 5 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำ

จำนวนแรงงาน (คน)	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1 - 2	70	72.16
3 - 4	19	19.58
5 - 6	8	8.26

เอกสารนี้เป็น**รวม**ที่สงวนไว้สำหรับการใช้ 97 เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ 100.00 หน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 จำนวนแรงงานที่จ้างในการทำนา

จำนวนแรงงานที่จ้าง (คน)	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ไม่ไ้จ้าง	9	9.28
1 - 5	49	48.45
6 - 10	28	28.87
11 - 15	7	7.22
16 - 20	6	6.18
รวม	97	100.00

ระดับรายได้ของเกษตรกร

ระดับรายได้ของเกษตรกรที่ต่อครอบครัว ที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานโคกกระเทียม แบ่งรายได้ของเกษตรกรออกเป็น 6 ระดับ ๆ ละ 20,000 บาท พบว่าระดับรายได้ส่วนใหญ่ของเกษตรกรอยู่ในช่วง 20,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.02 รองลงมา ระดับรายได้ของเกษตรกรอยู่ในช่วง 1-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.80 รายได้ต่ำสุดของเกษตรกร 10,000 บาท และรายได้สูงสุดของเกษตรกร 360,000 บาท และเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 43,045.98 บาท (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 รัศมีรายได้ของเกษตรกร

รัศมีรายได้ (บาท/ปี)	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1 - 20,000	26	26.80
20,001 - 40,000	33	34.02
40,001 - 50,000	14	14.43
50,001 - 60,000	10	10.31
80,001 - 100,000	9	9.28
100,000 ขึ้นไป	5	5.16
รวม	97	100.00

รัศมีรายจ่ายของเกษตรกร

รายจ่ายของเกษตรกรต่อปีต่อครอบครัว จะรวมไปถึงรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว เช่น ค่าใช้จ่ายในการทำเกษตร ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ค่าเช่าเรือกบฏ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าทำบุญ และค่าครองชีพต่าง ๆ โดยแบ่งรายจ่ายของเกษตรกรออกเป็น 7 ระดับ ๆ 10,000 บาท พบว่ารัศมีรายจ่ายของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.08 รองลงมารัศมีรายจ่ายของเกษตรกรอยู่ในช่วง 30,000-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.56 รายจ่ายต่ำสุดของเกษตรกร 10,000 บาท รายได้สูงสุด 100,000 บาท และรัศมีรายจ่ายเฉลี่ยของเกษตรกรต่อครอบครัว 28,010 บาท (ตารางที่ 8) เมื่อเปรียบเทียบรายได้อัตราส่วนกับรายจ่ายของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 59.79 มีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว จึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.72 กู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตรในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.50 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 25.86 กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12.5 บาทต่อปี นอกจากนี้เกษตรกรได้กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ เช่น จากเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง ธนาคารพาณิชย์และพวกพ้องค่านายทุนต่าง ๆ (ตารางที่ 9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ข้อมูลใดๆ จากเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง |

ตารางที่ 8 ระดับรายจ่ายของเกษตรกร

รายจ่าย (บาท/ปี)	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1 - 10,000	11	11.34
10,001 - 20,000	35	36.08
20,001 - 30,000	16	16.49
30,001 - 40,000	18	18.56
40,001 - 50,000	7	7.22
50,001 - 60,000	7	7.22
60,000 บาทขึ้นไป	3	3.09
รวม	97	100.00

ตารางที่ 9 แหล่งเงิน

แหล่งเงิน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
สหกรณ์การเกษตร	30	51.72
ธกส.	15	25.86
เพื่อนบ้าน	4	6.90
อื่นๆ	4	6.90
ญาติพี่น้อง	3	5.17
ธนาคารไทยพาณิชย์	2	3.45
รวม	58	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดการถือครองที่ดิน

ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 44.33 รองลงมาเกษตรกรมีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่า คิดเป็นร้อยละ 29.90 และเกษตรกรร้อยละ 25.77 เช่าพื้นที่ของผู้อื่นทำนา (ตารางที่ 10) ขนาดการถือครองที่ดิน เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองส่วนใหญ่ ถือครองที่ดินขนาด 10-19 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.99 เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองต่ำสุด 3 ไร่ มีพื้นที่ถือครองสูงสุด 140 ไร่ และเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 25 ไร่ เกษตรกรที่เช่าที่ดินมีพื้นที่ถือครองขนาด 10-19 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28 เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองต่ำสุด 7 ไร่ มีพื้นที่ถือครองสูงสุด 80 ไร่ และเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 26 ไร่ เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง และเช่ามีพื้นที่ถือครองขนาด 20-29 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.03 เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองต่ำสุด 6 ไร่ มีพื้นที่ถือครองสูงสุด 95 ไร่ และเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 34 ไร่ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 สภาพการทำนา

พื้นที่ทำนา	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ของตนเอง	43	44.33
เช่า	25	25.77
ของตนเองและเช่า	29	29.90
รวม	97	100.00

ตารางที่ 11   ขนาดการถือครองที่ดิน

ขนาดการถือครองที่ดิน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
<u>ของตนเอง (ไร่)</u>		
น้อยกว่า 10 ไร่	17	23.61
10 - 19	32	44.44
20 - 29	12	16.67
30 - 39	4	5.56
40 - 49	4	5.56
50 ไร่ขึ้นไป	3	4.16
รวม	72	100.00
<u>พื้นที่เช่า (ไร่)</u>		
น้อยกว่า 10 ไร่	3	12.00
10 - 19	7	28.00
20 - 29	5	20.00
30 - 39	5	20.00
40 - 49	2	8.00
50 ไร่ขึ้นไป	3	12.00
รวม	25	100.00
<u>พื้นที่ของตนเอง และเช่า</u>		
น้อยกว่า 10 ไร่	1	3.45
10 - 19	4	13.79
20 - 29	9	31.03
30 - 39	7	24.14
40 - 49	2	6.90
50 ไร่ขึ้นไป	6	20.69
รวม	29	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลผลิตของข้าวเปลือก

ผลผลิตของเกษตรกรในปี พ.ศ. 2532 ซึ่งรวมทั้งผลผลิตจากการทำนาปีและผลผลิตนาปรัง จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผลผลิตทั้งหมดอยู่ในระหว่าง 501-10,000 ถึงต่อบี คิคเป็นร้อยละ 30.93 ผลผลิตข้าวเปลือกต่ำสุด 130 ถึงต่อบี ผลผลิตข้าวเปลือกสูงสุด 7,600 ถึงต่อบี ผลผลิตข้าวเปลือกทั้งหมดเฉลี่ยต่อครอบครัว 1,366 ถึงต่อบี (ตารางที่ 12) สำหรับผลผลิตของข้าวนาปี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผลผลิตอยู่ระหว่าง 50-59 ถึงต่อไร่ คิคเป็นร้อยละ 40.21 ผลผลิตข้าวนาปีต่ำสุด 30 ถึงต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปีสูงสุด 71 ถึงต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ยต่อครอบครัว 49 ถึงต่อไร่ (ตารางที่ 13) ส่วนการทำนาปรังจากการสำรวจพบว่าเกษตรกรบางรายไม่ได้ทำนาปรัง เนื่องจากการส่งน้ำของกรมชลประทานต้องหมุนเวียนกันไปในแต่ละคูส่งน้ำ พบว่าผลผลิตข้าวนาปรังส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 70-79 ถึงต่อไร่ คิคเป็นร้อยละ 35.06 ผลผลิตข้าวนาปรังต่ำสุด 40 ถึงต่อไร่ และผลผลิตข้าวนาปรังสูงสุด 113 ถึงต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรังเฉลี่ยต่อครอบครัว 77 ถึงต่อไร่ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 12 ผลผลิตข้าวเปลือก (ถึง/ไร่)

ผลผลิตข้าวเปลือก	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
น้อยกว่า 500	26	28.80
501 - 1,000	30	30.96
1,001 - 1,500	13	13.40
1,501 - 2,000	10	10.31
2,001 - 2,500	5	5.16
2,501 - 3,000	4	4.12
3,000 ถึงขึ้นไป	9	9.28
รวม	97	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 ผลผลิตข้าวนาปี (ถึง/ไร่)

ผลผลิตข้าวนาปี	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
30 - 39	10	10.31
40 - 49	23	23.71
50 - 59	39	40.21
60 ถึงขึ้นไป	25	25.77
รวม	97	100.00

ตารางที่ 14 ผลผลิตข้าวนาปรัง (ถึง/ไร่)

ผลผลิตข้าวนาปรัง	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
40 - 49	4	5.20
50 - 59	1	1.30
60 - 69	8	10.40
70 - 79	27	35.06
80 - 89	25	32.46
90 ไร่ขึ้นไป	12	15.58
รวม	77	100.00

เครื่องมือทุ่นแรงที่ใช้ในการทำนา

เครื่องมือทุ่นแรงที่เกษตรกรใช้ในการทำนา จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรถไถเดินตาม คิดเป็นร้อยละ 50.52 รองลงมา เกษตรกรมีรถแทรกเตอร์ขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 9.28 ส่วนเกษตรกรอื่นจะมีรถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่ และเครื่องสูบน้ำ ซึ่งมีจำนวนไม่กี่ครอบครัวย และมีเกษตรกรอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีเครื่องทุ่นแรงใช้ในการทำนา จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงาน และเครื่องมือทุ่นแรงจากภายนอกเข้ามาช่วย (ตารางที่ 15)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15 ประเภทของเครื่องมือทุนแรง

เครื่องมือทุนแรง	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
รถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่	5	5.15
รถแทรกเตอร์ขนาดเล็ก	9	9.28
รถไถเค้นตาม	49	50.52
อื่น ๆ	34	35.05
รวม	97	100.00

ตอนที่ 2 ทักษะคิดของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม

จากการสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.55 มีความคิดเห็นว่า การส่งน้ำของโครงการโคกกระเทียมส่งน้ำได้ไม่ปริมาณที่พอดีไม่มากและน้อยเกินไป เกษตรกรร้อยละ 38.14 มีความคิดเห็นว่าปริมาณที่ส่งนั้นน้อยเกินไป ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำในการทำนา และเกษตรกร ร้อยละ 10.31 มีความเห็นว่าส่งน้ำมากเกินไป ทำให้เกิดน้ำท่วมแปลงนา ผลผลิตได้รับความเสียหาย (ตารางที่ 16) ความต้องการระบบการส่งน้ำของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.55 ต้องการระบบการส่งน้ำแบบหมุนเวียน รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 25.77 ต้องการระบบการส่งน้ำตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 22.68 ต้องการให้ส่งน้ำตามความต้องการของเกษตรกรเอง (ตารางที่ 17) สำหรับความคิดเห็นในการส่งน้ำทำนา ครั้งที่ 2 เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.39 มีความเห็นปริมาณน้ำที่ส่งในการทำนา ครั้งที่ 2 ส่งน้ำได้พอเหมาะกะกับฤดูกาลทำนา ไม่ส่งน้ำช้าและส่งน้ำเร็วเกินไป เกษตรกรร้อยละ 36.08 มีความเห็นว่า การส่งน้ำทำนาครั้งที่ 2 ส่งน้ำช้าเกินไป ทำให้เกษตรกรต้องทำนาล่าช้าไป เกษตรกรร้อยละ 17.53 มีความคิดเห็นว่าการส่งน้ำครั้งที่ 2 ส่งน้ำเร็วเกินไป ทำให้ต้นข้าวขาดแคลนน้ำในช่วงก่อนเก็บเกี่ยว (ตารางที่ 18) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปริมาณการส่งน้ำครั้งที่ 2 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.55 มีความเห็นว่าปริมาณน้ำที่ส่งไปครั้งที่ 2 ส่งน้ำไม่ปริมาณน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการทำนา เกษตรกรร้อยละ 41.24 มีความคิดเห็นปริมาณน้ำที่ส่งไปครั้งที่ 2 ส่งได้ไม่ปริมาณที่พอดีไม่มากและน้อยเกินไป เกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 7.21 เห็นว่าปริมาณน้ำที่ส่งในครั้งที่ 2 ส่งได้ใหม่ปริมาณมากเกินไป ทำให้น้ำท่วมแปลงนา ทำให้ผลผลิตบางส่วนได้รับความเสียหาย (ตารางที่ 19) ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาคคลอง เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.24 มีความคิดว่าคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาคคลองทำให้ส่งน้ำได้ไม่ถึงแปลงนาและทำให้เกิดการสูญเสีย น้ำมากด้วย เกษตรกรร้อยละ 15.46 มีความคิดเห็นว่าคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาคคลองทำให้ส่งน้ำไม่สะดวก มีการรั่วซึมและส่งน้ำได้ช้า (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการส่งน้ำของโครงการโคกกระเทียม

ความคิดเห็นต่อการส่งน้ำ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
พอดี	50	51.56
น้อยเกินไป	37	38.14
ช้าเกินไป	10	10.31
รวม	97	100.00

ตารางที่ 17 ความต้องการระบบการส่งน้ำชลประทาน

ระบบการส่งน้ำชลประทาน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ส่งน้ำตลอด 24 ชั่วโมง	25	25.77
ส่งน้ำแบบหมุนเวียน	50	51.55
ส่งน้ำตามความต้องการ	29	22.68
รวม	97	100.00

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นในการส่งน้ำทำนา ครั้งที่ 2

ความคิดเห็นในการส่งน้ำ ครั้งที่ 2	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ส่งน้ำช้าเกินไป	35	36.08
ส่งน้ำเร็วเกินไป	17	17.53
พอเหมาะกับความต้องการ	45	46.39
รวม	97	100.00

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของเกษตรกรตอบปริมาณการส่งน้ำ ครั้งที่ 2

ความคิดเห็นต่อปริมาณการส่งน้ำ ครั้งที่ 2	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
พอดี	40	41.24
น้อยเกินไป	50	51.55
มากเกินไป	7	7.21
รวม	97	100.00

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คากคลอง

ความคิดเห็นต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คากคลอง	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ส่งน้ำได้ไม่ถึงที่นา	40	41.24
สูญเสียน้ำมาก	40	41.24
ส่งน้ำไม่สะดวก	15	15.46
อื่น ๆ	2	2.06
รวม	97	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ชลประทาน

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 78.12 มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ชลประทานจัดสรรน้ำได้เท่ากัน เกษตรกรร้อยละ 17.53 มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ชลประทานจัดสรรน้ำไม่เท่ากัน และเกษตรกรร้อยละ 4.12 มีความคิดว่าเจ้าหน้าที่ชลประทานมีการเล่นพรรคเล่นพวก ไม่มีความยุติธรรม (ตารางที่ 21) ความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกไปเยี่ยมหรือให้คำแนะนำใน 1 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.72 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกไปเยี่ยมและให้คำแนะนำอาทิตย์ละ 1-3 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 9.28 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกไปเยี่ยมและให้คำแนะนำอาทิตย์ละ 4-6 ครั้ง (ตารางที่ 22) การได้รับเอกสารเรื่องการใช้น้ำจากเจ้าหน้าที่ชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 63.92 ไม่เคยได้รับเอกสารเรื่องการใช้น้ำจากเจ้าหน้าที่ชลประทาน เกษตรกรร้อยละ 25.77 ได้รับเอกสารทุกครั้งที่มีการแจก และเกษตรกรร้อยละ 10.31 ได้รับเอกสารบ้างเป็นบางครั้ง (ตารางที่ 23) ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเก็บค่าน้ำของกรมชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.55 ยินดีจ่ายให้ตามสมาชิกส่วนใหญ่จ่ายและไม่ยอมจ่ายให้ตามสมาชิกส่วนใหญ่ไม่จ่าย เกษตรกร ร้อยละ 41.24 ยินดีจ่ายให้ตามการเก็บค่าน้ำ และเกษตรกรร้อยละ 7.22 จะไม่ยอมจ่ายถ้ามีการเก็บค่าน้ำ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นต่อการจัดสรรน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน

ความคิดเห็นต่อการจัดสรรน้ำ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
แบ่งน้ำไม่เท่ากัน	17	17.53
แบ่งน้ำได้เท่ากัน	76	78.12
ไม่มีความยุติธรรมในการจัดสรรน้ำ	4	4.12
รวม	97	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 22 จำนวนครั้งที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกแนะนำใน 1 สัปดาห์

จำนวนครั้ง	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1 - 3	88	90.72
4 - 6	9	9.28
รวม	97	100.00

ตารางที่ 23 การได้รับเอกสารคำแนะนำการใช้น้ำชลประทาน

การได้รับเอกสารกวนใช้น้ำ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับ	62	63.92
ได้รับทุกครั้ง	25	25.77
ได้รับเล็กน้อย	10	10.31
รวม	97	100.00

ตารางที่ 24 ความคิดเห็น เกี่ยวกับการเก็บค่าน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทาน

ความคิดเห็น เกี่ยวกับการเก็บค่าน้ำ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ยินดีจ่ายให้	40	41.24
ไม่ยอมจ่าย	7	7.22
แล้วแต่สมาชิก	50	51.55
รวม	97	100.00

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ปัญหาหรืออุปสรรคในการนำน้ำชลประทานไปใช้ จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำมาใช้

52.58 ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการนำน้ำไปใช้ เกษตรกรร้อยละ 47.42 ประสบปัญหาและอุปสรรคในการนำน้ำไปใช้ (ตารางที่ 25) ปัญหาที่เกิดจากน้ำท่วม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ 69.07 ไม่มีปัญหาที่เกิดจากน้ำท่วม เกษตรกรร้อยละ 30.93 ใกล้เคียงปัญหาที่เกิดจากน้ำท่วม 72.16 ได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อย เกษตรกรร้อยละ 14.44 ได้รับความเสียหายเพียงปานกลาง และเกษตรกรร้อยละ 13.40 ได้รับความเสียหายมาก เนื่องจากน้ำท่วมแปลงนา และถ้าเกิดการขาดแคลนน้ำมาก ๆ จะทำให้ผลผลิตที่ได้ลดต่ำลงจากเดิม (ตารางที่ 27) ปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำ พบว่าปัญหา ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.55 เกิดจากการแย่งน้ำกันของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำได้รับน้ำมาก ส่วนเกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำได้รับน้ำน้อย และร้อยละ 30.93 เกิดจากน้ำต้นทุนมีน้อย และร้อยละ 17.52 เกิดจากเจ้าหน้าที่ชลประทานไม่ประสานงานกันในการเปิด-ปิดน้ำ (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 25 ปัญหาหรืออุปสรรคในการนำน้ำไปใช้

ปัญหาหรืออุปสรรค	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
มี	46	47.42
ไม่มี	51	52.58
รวม	97	100.00

ตารางที่ 26 ปัญหาจากน้ำท่วม

ปัญหาจากน้ำท่วม	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
มี	30	30.93
ไม่มี	69	69.07
รวม	97	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 27 ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมหรือซากเคลนน้ำ

ความเสียหาย	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
มาก	13	13.40
ปานกลาง	14	14.44
เล็กน้อย	70	72.16
รวม	97	100.00

ตารางที่ 28 ปัญหาจากการซากเคลนน้ำ

ปัญหาการซากเคลนน้ำ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
น้ำคั้นน้อย	30	30.93
การแย่งน้ำกัน	50	51.55
เจ้าหน้าที่ไม่ประสานงาน	17	17.52
รวม	97	100.00

สาเหตุของการเกิดปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน

สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน เนื่องจากเกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือกันในการใช้น้ำ จากการสำรวจพบว่าสาเหตุที่เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือกัน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.89 ทำนาไม่พร้อมกัน เกษตรกรร้อยละ 20.62 เห็นว่าสาเหตุของการไม่ร่วมมือกัน เนื่องจากปริมาณน้ำมีปริมาณจำกัด และสาเหตุของการไม่ร่วมมือกัน ร้อยละ 16.49 เนื่องจากเกษตรกรมีแปลงนาอยู่คนละที่กัน จึงทำให้ไม่สามารถให้ความร่วมมือได้ (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 สาเหตุของการไม่รวมกันในการใช้น้ำชลประทาน

สาเหตุของการไม่รวมกัน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ทำนาไม่พร้อมกัน	61	62.89
มีน้ำจำกัด	20	20.62
เจ้าของนาอยู่คนละที่กัน	16	16.49
รวม	97	100.00

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้กรมชลประทานปรับปรุงคลองส่งน้ำ โดยการลอกคู คลองขอยต่าง ๆ ให้มีการคาคคลองส่งน้ำทุกสาย เพื่อส่งน้ำได้สะดวกและถึงแปลงนา และต้องการให้กรมชลประทานเปิดน้ำให้ทั่วถึงและเพียงพอในการทำนาปรัง ให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกไปเยี่ยมและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1-3 ครั้ง เพื่อได้ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันเวลาที่ และต้องการให้จัดคลองส่งน้ำเป็นคลองประเภทหนึ่ง ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานแก้ไขปัญหาคูการแย่งน้ำ เพราะเกษตรกรที่อยู่คนน้ำจะเก็บกักน้ำไว้ ส่วนเกษตรกรที่อยู่ปลายคูจะได้รับน้ำเพียงเล็กน้อย เกษตรกรต้องการที่จะทำนาปรังคิดต่อกันทุกปี เพื่อต้องการเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง ให้มีการตัดถนนให้ถึงแปลงนา เพื่อสะดวกในการคมนาคมและขนย้ายผลผลิต

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2532 จำนวน 97 ราย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 4 ขนาดของครอบครัวเฉลี่ย 5 คน จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำนาเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน จำนวนแรงงานที่จ้างในการทำนาเฉลี่ยครอบครัวละ 8 คน รั้กับรายได้เฉลี่ย 43,045.98 บาท รั้กับรายจ่ายเฉลี่ย 28,000 บาท การถือครองที่ดินส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมีพื้นที่เป็นของตนเอง ขนาดการถือครองเฉลี่ยครอบครัวละ 25 ไร่ เกษตรกรเช่าที่ทำกินเฉลี่ยครอบครัวละ 26 ไร่ และเกษตรกรที่มีพื้นที่เป็นของตนเอง และเช่าผู้อื่นเฉลี่ยครอบครัวละ 34 ไร่ ผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ย 1,366 ถึงต่อครอบครัวต่อปี ผลผลิตของข้าวนาปีเฉลี่ยต่อครอบครัว 49 ถึงต่อไร่ ผลผลิตของข้าวนาปรังเฉลี่ยต่อครอบครัว 77 ถึงต่อไร่ เครื่องมือทุ่นแรงที่ใช้ในการทำส่วนใหญ่เกษตรกรใช้รถไถเดินตาม

เกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทาน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การส่งน้ำของโครงการชลประทานโคกกระเทียมส่งน้ำได้ไม่ปริมาณพอก็กับความต้องการของเกษตรกร ความต้องการระบบการส่งน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้กรมชลประทานส่งน้ำแบบหมุนเวียนในการส่งน้ำ ครั้งที่ 2 ของโครงการชลประทานโคกกระเทียม เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าส่งน้ำได้พอเหมาะกับฤดูกาลปริมาณน้ำที่ส่ง ในครั้งที่ 2 มีปริมาณน้อยเกินไป ความคิดเห็นต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาดคลอง เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาดคลองส่งน้ำได้ไม่ถึงแปลงนาและทำให้เกิดการสูญเสียน้ำมาก ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นเจ้าหน้าที่ชลประทานจัดสรรน้ำให้เกษตรกรเท่ากัน เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานเยี่ยมเยียนและให้คำแนะนำอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1-3 ครั้ง การเอ็กสารวินเป็นเอ็กสารที่ส่งวินไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาติหนาไปไซประโยชน์ขนดานการค้ำไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้รับเอกสารคำแนะนำเรื่องกริไชน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับเอกสาร ถ้ากรมชลประทาน
เรียกเก็บค่าน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ยินดีจ่ายให้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมาชิกส่วนใหญ่ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องของ
น้ำท่วม หรือการนำน้ำไปใช้ และความเสียหายที่ได้รับจากน้ำท่วม หรือขาดแคลนน้ำได้รับความเสียหาย
เพียงน้อยเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากการแย่งน้ำกัน และเกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือ
มือในการไชน้ำ เนื่องจากเกษตรกรทำนาไม่พร้อมกัน และปริมาณน้ำต้นทุนน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. กรมชลประทาน ควรมีการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการชลประทาน เพื่อปรับระดับพื้นที่ที่เพาะปลูกให้สม่ำเสมอ แก่มีเหตุการณ์ที่น้ำเข้าไม่ถึงแปลงนาของเกษตรกร และมีถนนขึ้นในแปลงนาเพื่อให้เกษตรกรมีความสะดวกในการเข้าไต่แปลงพื้นที่ สะดวกต่อการขนย้ายผลผลิตของเกษตรกรสู่ตลาดอีกด้วย
2. กรมชลประทาน ควรทำการทดลองส่งน้ำให้ทุกสาย เพื่อส่งน้ำได้สะดวกและรวดเร็ว และสามารถป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้อีกด้วย
3. เจ้าหน้าที่ชลประทาน ควรหมั่นออกไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรและออกไต่ดูแลอาคารส่งน้ำอยู่เสมอ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและปรับปรุงอาคารได้ทันทีเมื่อเกิดชำรุด หรือมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ
4. เจ้าหน้าที่ชลประทาน ควรจัดสรรน้ำให้เกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบ และควรทำการวางผังน้ำ จัดระบบการส่งน้ำแบบหมุนเวียน โดยเริ่มจากแปลงนาที่อยู่ปลายคลองขึ้นมาหาต้นคลอง
5. ในฤดูแล้ง เจ้าหน้าที่ชลประทานควรส่งน้ำในปริมาณที่มากขึ้นกว่าที่ส่งในฤดูฝน
6. เจ้าหน้าที่ชลประทาน ควรจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นในเขตการส่งน้ำ เพื่อสะดวกในการแนะนำ และทำให้เกษตรกรเกิดความรับผิดชอบ และรู้สึกหวงแหนแหล่งน้ำ
7. เจ้าหน้าที่ชลประทานควรกำหนดเวลาที่แน่นอนในการส่งน้ำแต่ละคลอง และควรประกาศให้เกษตรกรได้ทราบล่วงหน้าก่อนทำการส่งน้ำ เกษตรกรจะได้เตรียมตัวรับน้ำเข้าแปลงนา เกิดความสะดวกในการส่งน้ำให้กันชนั่ว เพราะมีอายุเท่ากัน
8. เจ้าหน้าที่ชลประทานควรแนะนำให้เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวมีอายุสั้น และต้องการน้ำน้อยเพื่อเป็นการประหยัดน้ำ
9. เจ้าหน้าที่ชลประทานควรมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสะดวกในการประสานงานและทำงานร่วมกัน
10. เจ้าหน้าที่ชลประทานควรมีความรู้ ความชำนาญ ในหลาย ๆ สาขา เพื่อให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม. 2530. บรรยายสรุปสำหรับ ชคบ.โคกกระเทียม.
สำนักงานชลประทานที่ 8.

เฉลิมศักดิ์ จันทร์พิมพ์. 2529. ทัศนคติเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณที่มีต่อหน่วยงานงบประมาณ.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คำรงค์ จรัสวัฒน์. 2525. "ความหมายของการชลประทานตามหลักวิชาการ". คำบรรยาย
วิชาการชลประทาน. กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทัศนคติ การจัดการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีรพัฒน์.

วิมลย์ บุญขจรโรกุล. 2526. "วิธีการให้น้ำแก่พืช". หลักการชลประทาน. ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศักดิ์ชัย สหกุลบุญฤกษ์. 2524. ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการสมัครรับการเกษตรศึกษาเฉพาะ
กรณีจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชา จันทร์เอม. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุรีย์ สอนสมบูรณ์. 2523. "หลักการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก". เกษตรกรชลประทาน
เบื้องต้น. งานเกษตรชลประทาน กองจัดสรรและบำรุงรักษา กรมชลประทาน กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์.

โสภณ สุพิทูลชัย. 2521. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

โสภณ สุพิทูลชัย และ อรทัย ชื่นมณูชัย. 2518. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการส่งน้ำชลประทานโคกกระเทียม

อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ปี พ.ศ. 2532

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) หรือเติมข้อความที่ตรงกับความ
จริงของท่าน

ชื่อ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด.....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
แรงงานที่ใช้ในการทำนา.....คน
แรงงานที่จ้างในการทำนา.....คน
5. รายได้จากการทำนาปีละ.....บาท
6. รายจ่ายของครอบครัวปีละ.....บาท
7. ปีที่แล้วท่านมีรายได้เพียงพอในการใช้จ่ายสำหรับครอบครัวหรือไม่
( ) พอ ( ) ไม่พอ
8. ถ้ารายได้ไม่พอท่านหาเงินมาได้โดยวิธีใด
( ) กู้ยืมจาก.....ดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/ปี
( ) จำนำ, จำนอง.....ดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/ปี
( ) อื่น ๆ ระบุ .....
9. สภาพการทำนา
พื้นที่ทำนาของตนเอง.....ไร่
เช่า.....ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ของตนเองและเข้า.....ไร่

10. ผลผลิตของข้าวเปลือก ปีละ.....ถึง

ผลผลิตจากข้าวนาปี ปีละ.....ถึง/ไร่

ผลผลิตจากข้าวนาปรัง ปีละ.....ถึง/ไร่

11. เครื่องมือทุนแรงที่มีอยู่

( ) รถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่

( ) รถแทรกเตอร์ขนาดเล็ก

( ) รถไถเดินตาม

( ) แรงงานสัตว์

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ทักษะการสังเกตการณ์ที่มีต่อการส่งน้ำชลประทาน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) หน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ในการส่งน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

( ) พอดี

( ) น้อยเกินไป

( ) มากเกินไป

2. ระบบการส่งน้ำชลประทานท่านต้องการระบบใด

( ) ส่งน้ำตลอด 24 ชั่วโมง

( ) ส่งน้ำแบบหมุนเวียน

( ) ส่งน้ำตามความต้องการของเกษตรกร

3. ในการส่งน้ำในการทำครั้งที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

( ) ส่งน้ำช้าเกินไป

( ) ส่งน้ำเร็วเกินไป

( ) ส่งน้ำได้พอเหมาะกับความต้องการ

4. ในการส่งน้ำครั้งที่ 2 ท่านคิดว่าปริมาณน้ำเป็นอย่างไร

( ) พอดี

( ) น้อยเกินไป

( ) มากเกินไป

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคลองส่งน้ำที่ไม่ได้คาคคลอง

( ) ส่งน้ำได้ไม่ถึงที่นา

( ) มีการสูญเสียน้ำมาก

( ) ส่งน้ำไม่สะดวก

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

6. การจัดสรรน้ำ การแบ่งน้ำของเจ้าหน้าที่ชลประทานเป็นอย่างไร
 แบ่งน้ำไม่เท่ากัน แบ่งน้ำได้เท่ากัน
 ไม่มีความยุติธรรมในการจัดสรรน้ำ
7. ในหนึ่งสัปดาห์ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ชลประทานออกไปเยี่ยมกี่ครั้ง
 1-3 ครั้ง 4 - 6 ครั้ง
 7 ครั้ง อื่น ๆ ระบุ.....
8. ท่านเคยได้รับเอกสารเรื่องการใช้น้ำชลประทานบ้างหรือไม่
 ไม่เคยได้รับ ได้รับเล็กน้อย
 ได้รับทุกครั้งที่แจก
9. ถ้ากรมชลประทานมีการเก็บค่าน้ำ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
 ยินดีจ่ายให้ ไม่ยอมจ่าย
 แล้วแต่สมาชิกส่วนมาก

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งน้ำชลประทาน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการนำน้ำชลประทานไปใช้หรือไม่
 ไม่มี มี ระบุ.....
2. ท่านมีปัญหาจากน้ำท่วมหรือไม่
 มี ไม่มี
3. ปัญหาจากน้ำท่วมหรือขาดแคลนน้ำท่านคิดว่ามีความเสียหายอย่างไร
 มาก ปานกลาง
 เล็กน้อย
4. สาเหตุของการไม่ร่วมมือกันในการใช้น้ำชลประทาน เป็นเพราะอะไร
 ทำนาไม่พร้อมกัน มีน้ำจำกัด
 เจ้าของนาอยู่คนละที่กัน
5. ปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำเนื่องจาก
 น้ำต้นทุนน้อย การแย่งน้ำกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

( ) เจ้าหน้าที่ไม่ประสานงานในการเปิดปิดน้ำ

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

6. ทำหน้าที่ข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างในการส่งน้ำชลประทาน

.....
.....
.....
.....

